

Задорожний Костянтин Анатолійович
старший викладач кафедри вогневої підготовки,
Київський інститут Національної гвардії України, підполковник, м. Київ

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабна агресія Російської Федерації проти України з лютого 2022 року створила нову реальність для усіх сфер життя, зокрема для системи освіти та підготовки майбутніх захисників держави. Питання вогневої підготовки здобувачів вищої освіти набуло особливої ваги, адже йдеться не лише про формування навичок, а й про готовність діяти ефективно в реальних бойових умовах.

У сучасній війні виживання і перемога значною мірою залежать від індивідуальної підготовки кожного військовослужбовця. Вогнева підготовка є базовою складовою професійної підготовки майбутніх офіцерів, правоохоронців та інших фахівців сектору безпеки. Вона забезпечує здатність точно та ефективно застосовувати зброю в складних умовах сучасного бою.

Основна мета вогневої підготовки полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти: стійких практичних навичок володіння стрілецькою зброєю, вміння швидко приймати рішення щодо застосування вогню, здатності ефективно використовувати зброю в умовах стресу та обмеженого часу на реакцію, знань щодо тактики застосування вогневих засобів в умовах сучасного бою.

Завданнями підготовки є також формування психологічної стійкості, вміння діяти в складі підрозділу, виконувати завдання в умовах вогневого впливу противника.

Підготовка в умовах війни має низку відмінностей від довоєнного періоду:

- Пріоритет практики. Збільшення частки практичних занять за рахунок теоретичної підготовки. Заняття проводяться на полігонах, тактичних майданчиках, у спеціалізованих тренувальних центрах.
- Залучення досвіду учасників бойових дій. Інструкторами виступають військовослужбовці та працівники силових структур, які мають реальний бойовий досвід.
- Впровадження сучасних технологій. Використання лазертаг-систем, VR/AR тренажерів, відеосимуляторів для відпрацювання тактичних завдань.
- Максимальна наближеність до бойових умов. Використання шумових, світлових і піротехнічних імітаторів; тренування у бронезахисті, на пересіченій місцевості, у міській забудові.

- Інтеграція з іншими видами підготовки — тактичною, медичною, інженерною.

Основні напрями вдосконалення підготовки:

Адаптація програм до реалій війни. Освітні програми оновлюються з урахуванням досвіду Збройних Сил України, Національної гвардії, добровольчих формувань.

Комплексний підхід. Вогнева підготовка поєднується з підготовкою до бою в малих групах, тактичної медицини, протидії БПЛА.

Фокус на урбаністичний бій. Підготовка ведення бою в умовах міської забудови, використання укриттів, зачистки приміщень.

Розвиток нічної підготовки. Використання приладів нічного бачення, лазерних цілевказівників, тактичного ліхтаря.

Виклики та проблеми вогневої підготовки:

Обмеженість ресурсів: дефіцит боєприпасів, обмежений доступ до полігонів.

Загроза безпеці: проведення занять у регіонах, де можливі ракетні чи артилерійські обстріли.

Психологічні навантаження: підготовка здобувачів до дій в умовах страху, невизначеності, небезпеки для життя.

Сучасна війна вимагає нового підходу до вогневої підготовки. Це не лише відпрацювання нормативів, а й формування бойової стійкості, здатності приймати рішення і діяти ефективно в умовах небезпеки. Система підготовки має бути гнучкою, адаптивною та тісно пов'язаною з потребами фронту. У цьому ключову роль відіграє співпраця між закладами вищої освіти, силовими структурами та підрозділами, які безпосередньо беруть участь у бойових діях.

Список використаних джерел

1. Бойова підготовка підрозділів Національної гвардії України : навчально-методичний посібник / за ред. генерал-лейтенанта М. Балана. — Харків : НУЦЗУ, 2021. — 240 с.
2. Методичні рекомендації щодо організації та проведення вогневої підготовки в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання / МВС України. — Київ, 2023.
3. Атаманчук П. П., Чала Н. Г., Рубан С. Ю. Організація бойової підготовки у підрозділах Національної гвардії України в умовах бойових дій // Наука і оборона. — 2023. — № 2. — С. 45–53.
4. Козловський В. Вогнева підготовка особового складу в умовах сучасної війни: проблеми та шляхи їх вирішення // Військова освіта. — 2022. — № 1. — С. 30–37.